

**Quickscan FF-wet plangebied
Gen. Urquhartlaan 21, Oosterbeek**

Colofon

Titel : Quicksan FF-wet plangebied Gen. Urquhartlaan 21, Oosterbeek

Projectnummer: .. : 16685

Opdrachtgever ... : Gem. Renkum
Postbus 9100
6860 HA Oosterbeek

Datum : 7 april 2016
Status rapport ... : eindrapport
Bestand : 16685-eindrapl.wpd

Opdrachtnemer .. : De Groene Ruimte BV
Postbus 400
6700 AK Wageningen
tel. 0317-423969
dgr@dgr.nl www.dgr.nl

Handtekening voor akkoord directie,
Naam : ir. P.A.F.M. Reijbroek
Handtekening: ... :

Auteursrecht : De auteursrechten van dit rapport rusten bij zowel opdrachtgever als opdrachtnemer, tenzij schriftelijk anders is/wordt overeengekomen. Alleen degenen bij wie het auteursrecht rust zijn gerechtigd het rapport voor eigen gebruik te vermenigvuldigen, te verspreiden of toe te passen, alsook om het ter informatie aan derden openbaar te maken tegen onderling (= zij bij wie het auteursrecht rust) overeengekomen voorwaarden (kosten, citeren, gebruiken, wijzigen etc).

Aansprakelijkheid . : Raadpleging van en eventuele verdere handelingen met/op basis van het door De Groene Ruimte BV geleverde product vallen buiten elke verantwoordelijkheid van opdrachtgever en/of De Groene Ruimte BV.

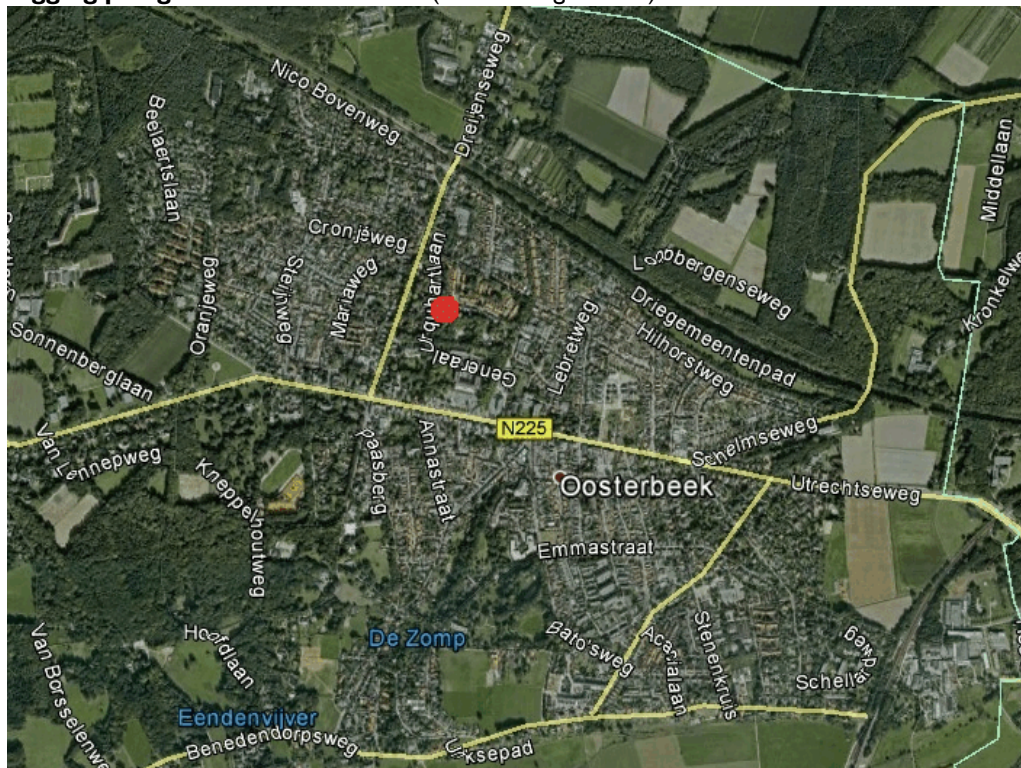
INHOUD

1.	INLEIDING	3
2.	WERKWIJZE	5
3.	BESCHRIJVING PLANGEBIED EN INGREEP	7
3.1.	Ligging en omgeving	7
3.2.	Plangebied	7
3.3.	Ingrep	7
4.	RESULTATEN BRONNENONDERZOEK EN VELDONDERZOEK	9
4.1.	Flora	9
4.2.	Zoogdieren	9
4.3.	Amfibieën, reptielen en vissen	12
4.4.	Vogels	12
4.5.	Insecten en andere ongewervelden	13
5.	ANALYSE, CONCLUSIES EN ADVIEZEN	15
5.1.	Analyse	15
5.2.	Conclusies	15
5.3.	Adviezen	16
	BRONNEN	18

Bijlagen

Bijlage I. Samenvatting verplichtingen vanuit de Flora- en faunawet (FF-wet)

Ligging plangebied in Oosterbeek (bron: Google Earth)

Globale begrenzing plangebied (bron: Google Earth)

I. INLEIDING

Algemeen

In opdracht van de gemeente Renkum heeft De Groene Ruimte BV in maart 2016 een ecologische quickscan ingevolge de Flora- en faunawet (FF-wet) uitgevoerd voor het plangebied Gen. Urquhartlaan 21 te Oosterbeek.

Het plangebied betreft het terrein van het voormalge schoolgebouw van het Neder Veluwe College. De totale oppervlakte van het plangebied is ca. 1.750 m². Het onderzoeksgebied betreft het plangebied en directe omgeving.

De ingreep betreft een volledige herinrichting van het plangebied, waarbij de aanwezige bebouwing (schoolgebouw) wordt geamoveerd ten behoeve van de ontwikkeling van woningbouw (acht grondgebonden woningen).

Deze ingreep is in het kader van de FF-wet aan te duiden als een 'ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Consequenties FF-wet

Bij de ingreep brengt de FF-wet een aantal verplichtingen met zich mee ten aanzien van mogelijk aanwezige planten en dieren (zie tabel en bijlage I)¹⁾.

Consequenties aanwezigheid beschermde soorten (FF-wet) bij ruimtelijke ingrepen en ontwikkelingen

Algemeen	Voor het verstoren van alle soorten geldt de algemene (wettelijke) zorgplicht.
Tabel 1	De soorten van tabel 1 betreft algemeen vrijgestelde soorten.
Tabel 2	Voor het verstoren van soorten van tabel 2 is een ontheffing inzake de FF-wet vereist, tenzij aantoonbaar wordt gewerkt volgens een door het Ministerie van EZ goedgekeurde en voor de situatie passende gedragscode, of de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen wordt gewaarborgd.
Tabel 3	Voor het verstoren van soorten van tabel 3 is een ontheffing inzake de FF-wet vereist, tenzij de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats wordt gewaarborgd. Voor Habitatrichtlijnsoorten geldt dat de ontheffing moet worden aangevraagd op grond van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn.
Vogels	Voor het verstoren van vogels met een jaarrond beschermd nest is een ontheffing inzake de FF-wet vereist, tenzij de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats wordt gewaarborgd. Voor vogels geldt dat de ontheffing moet worden aangevraagd op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn.

Bij de initiatiefnemer rust de wettelijke plicht (FF-wet) om aan te tonen dat door de beoogde ingreep geen streng beschermde soorten worden verstoord, of om een ontheffing aan te vragen bij het ministerie van EZ (RVO.nl) en te verkrijgen alvorens versturende activiteiten mogen plaatsvinden.

Om na te gaan of de ingreep een negatief effect heeft op eventueel aanwezige beschermde soorten, is in het kader van de FF-wet een vooronderzoek in de vorm van

¹⁾ Naar verwachting treedt de nieuwe Wet Natuurbescherming op 1 januari 2017 in werking. In deze wet zijn de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet en de Boswet samengevoegd; deze drie wetten zullen dan niet meer bestaan. Eén van de wijzigingen zal zijn, dat het aanvragen van ontheffingen niet meer bij RVO.nl maar via een omgevingsvergunning dient te geschieden (bij de gemeente, die de ontheffingsaanvraag doorstuurt naar de provincie)

een quickscan noodzakelijk. De quickscan, bestaande uit een bronnenonderzoek en een veldonderzoek, is er op gericht om een dusdanig goed inzicht te krijgen in de aanwezige natuurwaarden, dat (aanbevelingen voor) de volgende onderdelen kunnen worden opgesteld:

- een overzicht van (de kans op) aanwezige en te verwachten streng beschermde soorten (FF-wet) en andere zeldzame of bijzondere soorten en natuurwaarden;
- effecten van de ingreep op (mogelijk) aanwezige en te verwachten streng beschermde soorten (FF-wet) en andere zeldzame of bijzondere soorten en natuurwaarden;
- algemene richtlijnen voor oplossingsrichtingen om negatieve effecten te mitigeren;
- de haalbaarheid van een eventueel vereiste ontheffingsaanvraag;
- het voor een eventueel vereiste ontheffingsaanvraag benodigde nader onderzoek;
- een goed beeld van eventueel in het kader van de Flora- en faunawet (FF-wet) en/of bestemmingsplan(wijzigingen) vereiste vervolgstappen.

Om het bovenstaande doel te bereiken is een ecologische quickscan in de vorm van een bronnenonderzoek en een veldbezoek uitgevoerd voor de planlocatie en directe omgeving (onderzoeksgebied).

Leeswijze

In deze rapportage zijn de resultaten verwoord van de ecologische quickscan. Van het plangebied is een situatiebeschrijving opgenomen. Daarnaast zijn -per soortengroep- de aangetroffen en/of de zeer waarschijnlijk aanwezige, beschermde soorten aangegeven. Indien bronnenonderzoek en veldonderzoek onvoldoende informatie of zekerheid hebben opgeleverd, waardoor nader (veld)onderzoek is vereist, is dat bij de soortengroep aangegeven.

Van niet genoemde streng beschermde soorten kan de aanwezigheid worden uitgesloten.

Er heeft geen andere toetsing plaatsgevonden dan aan de vereisten vanuit de FF-wet, gebaseerd op de ingreep zoals aangegeven.

2. WERKWIJZE

Ter voorbereiding op het veldbezoek is voor het plangebied een aantal bronnen (waaronder de Nationale Databank Flora en Fauna, NDFF) geraadpleegd, om een indruk te krijgen van de mogelijke natuurwaarden van (de omgeving van) het plangebied.

Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 31 maart 2016 tussen 09.30u en 11.15u. Er was sprake van dunne bewolking, de windkracht was 2 Bft en de temperatuur was ca. 8 °C.

Het veldbezoek is uitgevoerd door een ervaren veldecoloog²⁾ van De Groene Ruimte. Er is gekeken naar de geschiktheid van het plangebied voor beschermde soorten³⁾. Tijdens het veldbezoek is gelet op (sporen van) beschermde soorten, met de nadruk op de aanwezigheid van streng beschermde. Er heeft een uitgebreid zolder- en kelderonderzoek plaatsgevonden waarbij gelet is op sporen van zoogdieren en Huis-mus. Voor zover van toepassing zijn ook andere bijzondere waarnemingen genoteerd. Ook zijn foto's gemaakt.

Jaarrond beschermde verblijfplaatsen van vogels kunnen zich zowel in bebouwing (bijvoorbeeld onder pannen of achter gevelbetimmering) als in bomen (nesten of holtes) bevinden. De bescheiden bestaande bebouwing en de aanwezige groenvoorzieningen in het plangebied (en directe omgeving) zijn onderzocht op de mogelijke aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen.

Er is gericht gezocht naar (sporen van) beschermde soorten, maar er zijn geen gerichte inventarisaties (met vallen of dergelijke) naar bepaalde soorten(groepen) uitgevoerd.

In de rapportage zijn ter illustratie en toelichting enkele foto's⁴⁾ opgenomen, opdat een zo compleet mogelijk (ecologisch) beeld wordt verkregen van het plangebied. Uiteraard is vermeld of en zo ja welke wettelijk beschermde soorten aanwezig zijn. Ook is aangegeven welke consequenties dit vanuit de FF-wet heeft voor de verdere procedure bij de herinrichting van het plangebied.

²⁾ ir. R. Noordhuis.

³⁾ De meeste planten- en diersoorten zijn niet jaarrond vindbaar in het veld. Door het plangebied ook op mogelijke geschiktheid voor beschermde soorten te beoordelen, wordt een beeld verkregen van de mogelijkheid of waarschijnlijkheid dat deze soorten voorkomen. Om een maximale zekerheid over het al dan niet voorkomen te verkrijgen zijn in het algemeen gerichte inventarisaties in de daarvoor geschikte seizoenen noodzakelijk.

⁴⁾ Alle in deze rapportage opgenomen foto's zijn gemaakt tijdens het veldbezoek, tenzij anders is aangegeven.

Het voormalige schoolgebouw aan de voorzijde met ingang

De binnentuin met aanbouw, naar het oosten gezien

3. BESCHRIJVING PLANGEBIED EN INGREEP

3.1. Ligging en omgeving

Het plangebied betreft een voormalig schoolgebouw met directe omgeving in de bebouwde kom van Oosterbeek. Ter plaatse is de wijk erg groen en deze wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van oude hoge bomen, voornamelijk Beuken. In de omliggende wijk staan veel vrijstaande huizen, maar ten noordwesten van het plangebied zijn wijkdelen met woonblokken aanwezig. Ten zuiden en zuidoosten van het plangebied is sprake van een park met hoge oude bomen en gras/mos als ondergroei, zonder struikgewas.

3.2. Plangebied

Het plangebied bestaat uit een voormalige schoolgebouw met binnentuin en omringd door oude bomen, voornamelijk Beuken en een enkele Zomereik.

Het gedeelte van de voormalige school aan de straatzijde en een klein gebouw aan de achterzijde zijn jonger dan de aanliggende twee vleugels; de jongere delen dateren van de jaren zestig van de vorige eeuw en de twee vleugels zijn gebouwd rond 1920. Het gebouw heeft één of twee werk/woonlagen en er zijn ook kelders aanwezig onder de voorzijde van het pand. De vleugels zijn voorzien van uitgebreide zolders.

Er is een voor het publiek afgesloten binnentuin aanwezig. De binnentuin is min of meer ingericht als kunstuin en heemtuin. Er zijn enkele takkenhopen en overige rommelplekken aanwezig. Er is aan de noordzijde van het nieuwere deel veel Klimop op de muur aanwezig.

Met name langs de noordzijde van het pand staan behalve bomen ook wat struiken. Aan de voorzijde van het pand zijn Beukhagen aanwezig. Aan de zuidzijde van het pand is nog een klein houten opslagschuurtje aanwezig.

3.3. Ingrep

De ingrep betreft een volledige herinrichting van het plangebied. Daarbij worden de aanwezige bebouwing en verharding geamoveerd; de aanwezige bomen blijven behouden.

Er worden acht grondgebonden woningen gerealiseerd ('twee-onder-een-kap').

De ingrep is in het kader van de FF-wet aan te duiden als een 'ruimtelijke inrichting of ontwikkeling'.

de groene ruimte

Zolder van de meest zuidelijke vleugel.

Zuidwestzijde van het pand, links het nieuwere deel, rechts het oudere.

4. RESULTATEN BRONNENONDERZOEK EN VELDONDERZOEK

4.1. Flora

Aandachtspunten Flora- en faunawet flora

Soort	Tabel 2	Tabel 3		Opmerkingen
		HR bijl IV	Bijl I	
Ruig klokje				nader onderzoek nodig

Uit het bronnenonderzoek zijn de volgende soorten naar voren gekomen, die mogelijk in (de omgeving van) het plangebied voorkomen: Daslook en Brede wespenorchis (NDFF). Daarnaast zijn streng beschermde varens als Tongvaren en Steenbreekvaren en beschermde soorten als Gewone vogelmelk en klokjes mogelijk aanwezig.

Tijdens het veldbezoek zijn geen streng beschermde plantensoorten aangetroffen.

Er is speciaal gelet op de aanwezigheid van streng beschermde muurvarens, maar deze zijn niet aangetroffen en worden dus uitgesloten. In de binnentuin van de school is Grote kaardenbol aangetroffen, maar hier gaat het vrijwel zeker om een ingezaaide soort, aangezien de binnentuin een heemtuin karakter heeft.

Gewone vogelmelk en Daslook zijn niet aangetroffen en worden daarom uitgesloten omdat deze soorten prima in deze periode gevonden kunnen worden.

Brede wespenorchis en klokjes zijn niet uit te sluiten omdat ze in maart niet goed te vinden zijn. Van deze soorten zijn alleen het Ruig klokje en het Rapunzelklokje streng beschermd. Het Rapunzelklokje wordt, gezien het huidige onderhoud rond het gebouw, niet verwacht; indien de soort in de binnentuin aanwezig is, is deze daar aangeplant/gezaaid.

Analyse en conclusies flora

Met uitzondering van Ruig klokje kan de aanwezigheid van streng beschermde plantensoorten worden uitgesloten in het plangebied. Om Ruig klokje uit te sluiten is nader onderzoek nodig.

Aan licht beschermde soorten kunnen Akkerklokje, Grasklokje en Brede wespenorchis niet worden uitgesloten. Voor deze laatste soorten geldt een automatische vrijstelling van de Flora- en faunawet.

4.2. Zoogdieren

Aandachtspunten Flora- en faunawet zoogdieren

Soort(groep)	Tabel 2	Tabel 3		Opmerkingen
		HR bijl IV	Bijl I	
vleermuizen				nader onderzoek noodzakelijk

Vleermuizen

Uit het bronnenonderzoek is naar voren gekomen, dat in de omgeving van het plangebied circa veertien soorten vleermuizen zijn aangetroffen. Daarvan zijn in de omgeving van het plangebied de meest waarschijnlijke soorten: Gewone en Ruige

dwergvleermuis, Laatvlieger, Rosse vleermuis, Watervleermuis, Gewone grootoorvleermuis, Baardvleermuis, Meervleermuis en Franjestaart (Telmee.nl). Waarnemingen van overige soorten zijn zeldzaam in de omgeving.

Tijdens het veldbezoek zijn geen directe sporen van vleermuizen aangetroffen. Het pand, inclusief aanbouw, biedt echter veel mogelijkheden voor vleermuizen. Ruimtes voor vleermuizen zijn aanwezig in de daken, onder dakpannen, in ontluchtingsvoegen, in de spouwruimte van zowel de oude gedeeltes als van het nieuwere gedeelte en in ruimtes achter daklijsten (met toegangsmogelijkheden nabij regenpijpen). Voor zover kon worden nagegaan is er geen navulling geweest van de spouwruimtes en met name in het nieuwere gedeelte zijn er enkele open stootvoegen aanwezig die toegang tot de spouwruimtes mogelijk maken.

Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat in het pand een massawinterverblijf van Gewone dwergvleermuizen aanwezig is. Het gebouw voldoet niet aan de criteria, waarbij een massaverblijfplaats van Gewone dwergvleermuis kan optreden en er zijn geen uitwerpselen gevonden. De aanwezigheid van een massawinterverblijf wordt daarom uitgesloten.

De aanwezige kelders zijn onderzocht op (geschiktheid) voor vleermuizen. Gebleken is dat de kelders te droog en warm waren voor overwinterende vleermuizen als Gewone grootoorvleermuis en Watervleermuis. Winterverblijven van Gewone dwergvleermuizen kunnen niet worden uitgesloten in dit pand.

De open zolderruimtes van het oude gedeelte van de school zijn nauwkeurige onderzocht op sporen van vleermuizen als Gewone grootoorvleermuis, Laatvlieger en Ruige dwergvleermuis. Deze zijn niet aangetroffen. Mogelijk hebben deze soorten wel verblijfplaatsen elders in het pand.

Bomen in het plangebied blijven behouden. Er zijn in deze bomen geen mogelijkheden voor in bomen huizende vleermuizen aangetroffen.

Toegangsmogelijkheid voor vleermuizen in het nieuwere gedeelte van het pand

In het park ten zuiden en zuidoosten van het plangebied zijn er mogelijk wel bomen met holtes die geschikt zijn voor vleermuizen. Het nieuwe gebruik van het plangebied (avondactiviteit, verlichting) heeft effect op mogelijk aanwezige verblijfplaatsen van vleermuizen.

Overige streng beschermde zoogdiersoorten

In de omgeving komen de volgende overige streng beschermde zoogdiersoorten voor: Eekhoorn, Steenmarter, Boomarter, Das en Bever. Alleen de eerste drie soorten kunnen voorkomen in de omgeving van de school.

Het plangebied lijkt zeer geschikt voor verblijfplaatsen van de Steenmarter. Tijdens de quickscan is uitgebreid gezocht naar sporen (uitwerpselen, krassporen, prenten in stof of gruis, prooiresten ed.) van de Steenmarter. Hierbij is gezocht op de zolders, in de kelders, in de binnentuin en aan de buitenzijde van het pand. Er is geen enkel spoor van de Steenmarter aangetroffen in het plangebied.

Geconcludeerd wordt dat de Steenmarter geen vaste verblijfplaatsen heeft in het plangebied.

Eekhoorns zijn zeker actief in of nabij het plangebied. Een oud Eekhoornnest is aangetroffen direct ten zuiden van het plangebied. Er is echter geen verblijfplaats aangetroffen in het plangebied. Ook zijn er geen aanwijzingen gevonden dat er regelmatig Eekhoorns over het pand heen klimmen. Vaste verblijfplaatsen van Eekhoorn in het pand worden niet verwacht. De ingreep zal niet van invloed zijn op eventuele vaste verblijfplaatsen van Eekhoorn in de bomen in of nabij het plangebied.

Hoewel Boomarter en Das in de wijde omgeving aanwezig zijn worden in het plangebied geen vaste verblijfplaatsen van deze soorten verwacht. Er zijn tijdens de quickscan geen aanwijzingen gevonden dat deze soorten in het plangebied (regelmatig) aanwezig zijn. Vaste verblijfplaatsen van deze soorten worden daarom in het plangebied uitgesloten.

Andere streng beschermde zoogdiersoorten zijn niet aangetroffen en worden, gezien de biotopen op de planlocatie, ook niet verwacht.

Licht beschermde zoogdiersoorten

Op de zolders zijn veel sporen van Bosmuis aangetroffen.

Aan licht beschermde zoogdiersoorten kunnen verder Egel en Huisspitsmuis worden verwacht.

Analyse en conclusie zoogdieren

Vleermuizen kunnen vaste verblijfplaatsen hebben in het pand. Er is nader onderzoek noodzakelijk om na te gaan of er vaste verblijfplaatsen van vleermuizen in het pand aanwezig zijn.

Overige streng beschermde soorten hebben momenteel geen vaste verblijfplaatsen in het pand.

In bomen buiten het plangebied zijn mogelijke verblijfplaatsen aanwezig. Omdat het nieuwe gebruik effect kan hebben op deze verblijfplaatsen dienen deze bomen in het nader onderzoek betrokken te worden.

De (mogelijk) aanwezige licht beschermde soorten staan vermeld op tabel I van de AMvB art. 75 FF-wet; dit betreft algemeen vrijgestelde soorten bij onder andere 'ruimtelijke inrichtingen en ontwikkelingen'.

4.3. Amfibieën, reptielen en vissen

Aandachtspunten Flora- en faunawet reptielen, amfibieën en vissen

Soort(groep)	Tabel 2	Tabel 3		Opmerkingen
		HR bijl IV	Bijl I	
< geen >				

Amfibieën

In het plangebied ontbreekt open water waardoor er geen voortplantingsbiotoop aanwezig is voor amfibieën en in het bijzonder niet voor streng beschermde amfibie-soorten. Mogelijk komen in het plangebied licht beschermde soorten als Gewone pad, Kleine watersalamander en Bruine kikker voor.

Reptielen

Uit bronnenonderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied Hazelworm, Ringslang en Zandhagedis voorkomen (Telmee.nl). Het plangebied ligt echter te geïsoleerd voor reptielen; bovendien ontbreekt geschikt biotoop voor deze reptiel-soorten. Vaste verblijfplaatsen van deze soorten worden dan ook uitgesloten.

Vissen

Als gevolg van het ontbreken van open water komen geen vissen voor in het plangebied en directe omgeving

Analyse en conclusie amfibieën, reptielen en vissen

Uit het onderzoek is gebleken, dat in het plangebied geen vaste verblijfplaatsen aanwezig zijn van genoemde diergroepen. Door de ingreep worden derhalve geen streng beschermde amfibieën, reptielen of vissen verstoord.

De (mogelijk) aanwezige soorten staan vermeld op tabel I van de AMvB art. 75 FF-wet; dit betreft algemeen vrijgestelde soorten bij onder andere 'ruimtelijke inrichtingen en ontwikkelingen'.

4.4. Vogels

Aandachtspunten Flora- en faunawet vogels

Soort	Opmerkingen
Gierzwaluw	nader onderzoek noodzakelijk
De ingreep is alleen toegestaan:	
- indien zich geen broedgevallen voordoen (kort vóór de ingreep een veldcontrole uit laten voeren); - indien geen jaarrond beschermde verblijfplaatsen worden verstoord.	

In de (wijde) omgeving komen vogelsoorten voor die jaarrond beschermde nesten hebben, zoals Huismus, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Buizerd, Havik, Sperwer, Boomvalk, Ransuil, Kerkuil, Steenuil, Ooievaar en Slechtvalk (Telmee.nl).

Hoewel het pand geschikt lijkt voor broedplaatsen van Huismus, is er geen enkele Huismus waargenomen, ondanks het feit dat de quickscan is uitgevoerd in de juiste tijd van het jaar, tijd van de dag en bij de juiste weersomstandigheden. Ook in de omgeving werden bij geschikte woonblokken en vrijstaande huizen, geen Huismussen gehoord en gezien. Uit het bronnenonderzoek blijkt dat ook geen waarnemingen van Huismussen worden opgegeven voor het plangebied en haar omgeving. Daarom wordt ervan uitgegaan dat er geen nestplaatsen van Huismus aanwezig zijn in het plangebied.

Uit het bronnenonderzoek blijkt dat er nestplaatsen van Gierzwaluwen aanwezig zijn in naburige huizenblokken. De gegevens zijn recent (< 5 jaar). Het pand in het plangebied is in principe geschikt voor nestplaatsen van Gierzwaluw, met name in het pannendak van het nieuwere gedeelte. Daarom is nader onderzoek naar de Gierzwaluw noodzakelijk.

Nestplaatsen van roofvogels in het plangebied zijn niet aangetroffen en worden uitgesloten.

Overige nestplaatsen die jaarrond beschermd zijn worden niet verwacht in het plangebied.

In het plangebied kunnen broedgevallen worden verwacht van overige vogelsoorten als Roodborst, Koolmees, Pimpelmees, Boomkruiper, Merel, Heggenmus, Gaai, Houtduif en Kauw. Nestplaatsen in hoge bomen zullen door de ingreep niet direct worden bedreigd. Nestplaatsen in het pand of in de binnentuin van bijvoorbeeld Roodborst, Heggenmus, Koolmees, Pimpelmees, Boomkruiper en Merel zouden kunnen worden verstoord door de ingreep.

Analyse en conclusies vogels

Nader onderzoek naar nestplaatsen van Gierzwaluw is noodzakelijk.

Nestplaatsen van vogelsoorten als Roodborst, Heggenmus, Koolmees, Pimpelmees, Boomkruiper en Merel zouden verstoord kunnen worden door de ingreep. Het verstoren van broedgevallen is niet toegestaan en moet door het nemen van de juiste voorzorgsmaatregelen worden voorkomen.

4.5. Insecten en andere ongewervelden

Aandachtspunten Flora- en faunawet insecten en andere ongewervelden

Soort(groep)	Tabel 2	Tabel 3		Opmerkingen
		HR bijl IV	Bijl I	
< geen >				

Uit het bronnenonderzoek is gebleken dat in Oosterbeek geen streng beschermde natuurwaarden uit deze groep aanwezig zijn.

Gezien de inrichting van het terrein kan hooguit een aantal algemene insecten en andere ongewervelden worden verwacht. Er is geen geschikt biotoop aanwezig voor streng beschermde soorten.

Analyse en conclusies insecten en andere ongewervelden

Uit deze soortengroepen komen geen streng beschermde soorten voor in het plangebied en er worden dus ook geen beschermde soorten verstoord door de geplande ingreep.

5. ANALYSE, CONCLUSIES EN ADVIEZEN

5.1. Analyse

- Uit het bronnenonderzoek kwam naar voren dat de Huismus ontbreekt in de omgeving van het plangebied. Ook tijdens het veldbezoek zijn geen sporen aangetroffen van de aanwezigheid van Huismussen. Huismus heeft derhalve geen verblijfplaatsen in het plangebied en deze worden dus ook niet verstoord.
- Vaste verblijfplaatsen van Steenmarter, Boomarter en Eekhoorn in het pand kunnen worden uitgesloten op basis van een uitgebreid sporenonderzoek tijdens de quickscan, waarbij alle relevante ruimtes voor deze soorten konden worden onderzocht. Voor Eekhoorn geldt dat vaste verblijfplaatsen aanwezig kunnen zijn in de bomen in het plangebied, met name in bomen met Klimop. De bomen worden echter niet gekapt. Verstoring van eventuele vaste verblijfplaatsen is daarom niet aan de orde.
- Indien het pand geruime tijd leeg komt te staan kan het pand aantrekkelijker worden voor met name de Steenmarter. In dat geval is een aanvullend onderzoek naar vaste verblijfplaatsen van Steenmarter noodzakelijk geworden.
- Op basis van de geschiktheid van het pand en de aanwezigheid van Gierzwaluw-nestplaatsen in de directe omgeving wordt nader onderzoek naar Gierzwaluw nodig geacht om uitsluitsel te krijgen over de aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van deze soort.
- Het pand in het plangebied voldoet niet aan de criteria waarbij een massawinterverblijf van de Gewone dwergvleermuis kan optreden (hoge en doorgaans grote en complexe gebouwen). Daarnaast is tijdens de quickscan nauwkeurig gelet op de aanwezigheid van uitwerpselen, die bij elk massawinterverblijf doorgaans vrij eenvoudig te vinden zijn. Deze werden niet aangetroffen. Op basis van dit totale beeld is een massawinterverblijfplaats uitgesloten en hoeft het nader onderzoek hier niet speciaal op gericht te zijn.
- Van de streng beschermde plantensoorten kan het in het wild voorkomen van Ruig klokje niet worden uitgesloten. Om uitsluitsel te krijgen is nader onderzoek nodig.

5.2. Conclusies

- Door de ingreep wordt mogelijk de streng beschermde plantensoort Ruig klokje verstoord. Om uitsluitsel te krijgen is nader onderzoek in het geschikte seizoen (zo mogelijk in de bloeiperiode juli-augustus) nodig.
- Door de ingreep worden mogelijk vaste verblijfplaatsen van vleermuizen en jaarrond beschermde nesten van Gierzwaluw verstoord. Nader onderzoek naar deze soorten is noodzakelijk.
- Door de ingreep worden (mogelijk) enkele licht beschermde soorten verstoord zoals: Egel, Bosmuis, Huisspitsmuis. Voor de licht beschermde soorten van tabel 1 van de AMvB art. 75 FF-wet geldt een algemene vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen en ontwikkelingen.
- Mogelijk komen nesten voor van onder andere Roodborst, Heggenmus, Koolmees, Pimpelmees, Boomkruiper en Merel. Versturende activiteiten mogen pas plaatsvinden nadat broedgevallen op natuurlijke wijze zijn geëindigd (en de jonge vogels definitief zijn uitgevlogen) en voordat zich nieuwe broedgevallen voordoen.

Samengevat: er wordt nader onderzoek nodig geacht naar Ruig klokje, vleermuizen en Gierzwaluw.

5.3. Adviezen

- Geadviseerd om in juli-augustus eenmalig een gerichte inventarisatie uit te voeren naar de aanwezigheid van exemplaren van Ruig klokje in het plangebied en directe omgeving.
- Geadviseerd wordt om uitsluitsel te krijgen over de betekenis van het plangebied voor vleermuizen middels gericht nader onderzoek conform het Vleermuisprotocol van het Netwerk Groene Bureaus.

Een nader onderzoek naar vleermuizen bestaat uit vier bezoeken waarbij twee bezoeken in het voorjaar worden uitgevoerd tussen half mei en half juli en twee bezoeken in de nazomer van half augustus tot en met september. De voorjaarsbezoeken zijn elk twee uur en de najaarsbezoeken zijn elk 3 uur. In dit geval wordt in het voorjaarsbezoek met name gelet op boombewonende vleermuizen in de directe omgeving van het plangebied. Dit om na te gaan of eventuele belangrijke verblijfplaatsen in bomen door de ingreep en toekomstig gebruik, met name verlichting, kunnen worden verstoord.

- Geadviseerd wordt om uitsluitsel te krijgen over de betekenis van het plangebied voor Gierzwaluw middels gericht nader onderzoek conform de richtlijnen uit de Soortenstandaard Gierzwaluw van het ministerie van EZ.

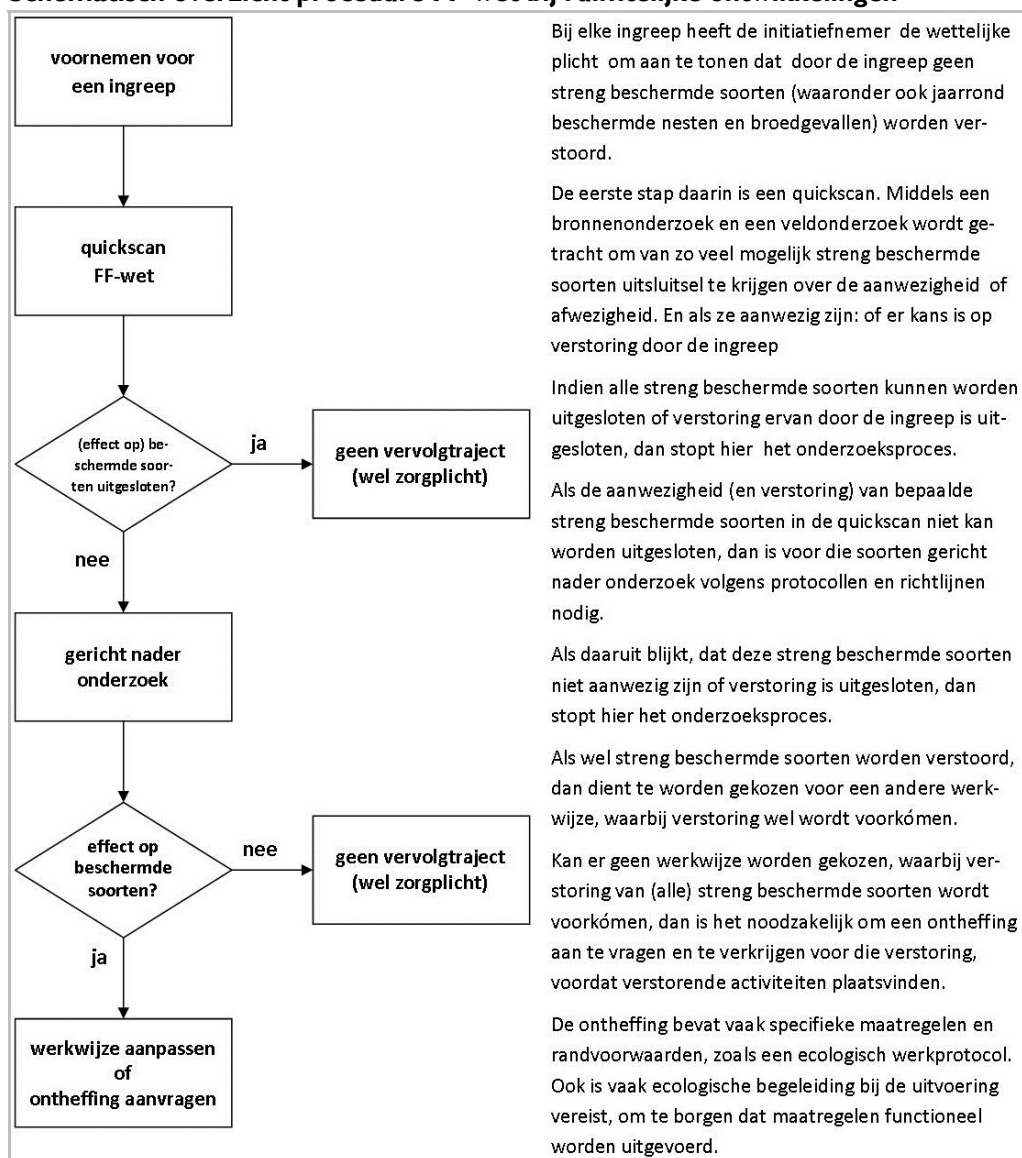
Een nader onderzoek naar Gierzwaluwnestplaatsen houdt in dat er drie bezoeken plaatsvinden aan de planlocatie tussen 1 juni en 15 juli. De bezoeken vinden plaats in de avonden voor de schemering en duren circa 2 uur elk.

- Voor alle soorten (beschermd en niet beschermd) geldt de algemene zorgplicht. Deze houdt in dat de werkzaamheden op een zodanige wijze worden uitgevoerd dat planten en dieren zo min mogelijk worden verstoord.
- In het algemeen geldt dat de werkzaamheden ruim buiten het broedseizoen uitgevoerd dienen te worden; indien werkzaamheden binnen of rond het broedseizoen worden uitgevoerd, dient te worden vastgesteld dat er geen enkel broedgeval kan worden verstoord.
- In z'n algemeenheid dienen de versturende werkzaamheden zo beperkt mogelijk te zijn (algemene zorgplicht). In elk geval dient de verstoring beperkt te blijven tot het (netto) plangebied. Ook materialenopslag, bouwketen etc. dienen zo mogelijk binnen de begrenzing van het plangebied een plaats te krijgen en mogen in elk geval geen versturend effect hebben buiten het plangebied.
- Ook dient, vanuit de zorgplicht, de periode van uitvoering zo gekozen te worden, dat dieren zo min mogelijk worden verstoord. Aanwezige dieren (algemene soorten, en soorten zonder bijzondere beschermingsstatus) worden weggevangen of op een onschadelijke wijze verdreven naar een geschikt biotoop.
- Het verdient aanbeveling om een op de werkplanning van de herinrichting gebaseerd ecologisch werkprotocol op te laten stellen; hierin is aangegeven op welke wijze rekening wordt gehouden met de aanwezige planten en dieren.

N.B. Indien op basis van een nader onderzoek blijkt, dat streng beschermde soorten aanwezig zijn, dan dient eventueel de ingreep of werkwijze te worden aangepast of er dient een ontheffing ingevolge de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Zie ook het vereenvoudigde schema op de volgende pagina en de schema's in bijlage I.

Schematisch overzicht procedure FF-wet bij ruimtelijke ontwikkelingen

BRONNEN

Algemene Maatregel van Bestuur inzake art. 75 van de Flora- en faunawet (2005).

Flora- en faunawet zoals geldend ten tijde van de uitvoering van dit onderzoek.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2005. *Buiten aan het werk? Houd rekening met beschermde dieren en planten!* - Brochure Ministerie van LNV.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur, 2013. *Vleermuisprotocol 2013*, 27 maart 2013

Nederlandse Database Flora en Fauna

www.ndff.nl en

www.telmee.nl

Stichting RAVON

www.ravon.nl

BIJLAGE I. SAMENVATTING VERPLICHTINGEN VANUIT DE FLORA- EN FAUNA-WET (FF-WET)

Onderstaande tekst bevat de voor het onderhavige project belangrijkste aspecten van de Flora- en faunawet. Uiteraard is alleen de wettekst bepalend; aan onderstaande tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend.

Middels de Flora- en Faunawet (FF-wet) zijn in beginsel alle inheemse planten- en diersoorten beschermd en voor alle soorten geldt de wettelijke zorgplicht. Een aantal planten- en diersoorten heeft een bijzondere beschermingsstatus ('beschermde soorten'). Een ingreep kan een effect hebben op dergelijke eventueel aanwezige, beschermde planten- en diersoorten. Een initiatiefnemer heeft de wettelijke plicht om na te gaan of door de ingreep beschermde soorten worden verstoord; de bewijslast ligt bij de initiatiefnemer, die moet aantonen dat geen soorten worden verstoord (waardoor één of meer van de artikelen 8 t/m 12 van de FF-wet worden overtreden) of hij moet een ontheffing voor deze verstoring aanvragen bij het ministerie van Economische Zaken (EZ).

Artikelen 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet.

Art. 8	Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Art. 9	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Art. 10	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Art. 11	Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
Art. 12	Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

De eerste stap van zo'n procedure is een quickscan. In een quickscan wordt getracht zo veel mogelijk uitsluitsel te krijgen over de aanwezigheid of afwezigheid van beschermde soorten en, bij aanwezigheid, over de vraag of verstoring aan de orde is. Waar mogelijk wordt gekeken hoe eventuele verstoring kan worden voorkómen of worden verminderd.

Indien verstoring niet kan worden voorkomen, dient een ontheffing te worden aangevraagd. Deze dient, vergezeld van een activiteitenplan ingediend te worden bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RvO.NL, voorheen Dienst Regelingen) van het ministerie van EZ. In het activiteitenplan wordt onder andere uitgebreid ingegaan op het doel van de aanvraag, wordt een onderbouwing gegeven en wordt ingegaan op de wijze waarop met (streng) beschermde soorten wordt omgegaan. De verwerking van de aanvraag door de RvO.NL kan geruime tijd in beslag nemen (in het algemeen minstens vier maanden maar afhankelijk van ander factoren kan dat ook langer zijn).

Middels een Algemene Maatregel van Bestuur in 2005 is de toepasbaarheid van de FF-wet verder vorm gegeven. In deze AMvB is een onderscheid gemaakt in drie bijzondere beschermingsregimes; de beschermde soorten zijn onderverdeeld in drie groepen en elk van deze soortengroepen is vermeld op een tabel (zie tekstkader volgende pagina). De soorten van tabel 3 hebben de hoogste beschermingsstatus.

Vogels kennen een apart beschermingsregime, los van de tabellen-indeling. Sinds 26 augustus 2009 zijn de nesten van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd. Ook kan voor een aantal soorten van tabel 3 geen ontheffing meer worden verkregen (tenzij een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn van toepassing is); indien vaste verblijfplaatsen van deze soorten aanwezig zijn, dient de ingreep plaats te vinden op een zodanige wijze dat -althans ingevolge de FF-wet- geen sprake is van verstoring, omdat de functionaliteit van de verblijfplaatsen wordt gewaarborgd.

Toelichting tabellen soorten Flora- en faunawet

In onderstaande tabellen staan alle beschermde soorten van de Flora- en faunawet (FF-wet). De tabellen zijn aan de ene kant aan de orde bij ontheffingverlening voor artikel 75 en aan de andere kant bij vrijstellingen in het kader van het Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen (AMvB artikel 75).

Toelichting tabel 1

- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 1 voor artikel 8 t/m 12 van de FF-wet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing aangevraagd worden.
- Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 1 een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (zgn. lichte toets).

Toelichting tabel 2

- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 2 voor artikel 8 t/m 12 van de FF-wet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van EZ goedgekeurde gedragscode. Hetzelfde geldt voor alle vogelsoorten. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring.
- Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 2 een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort'. Dit is niet van toepassing op alle vogelsoorten (zie toelichting tabel 3).

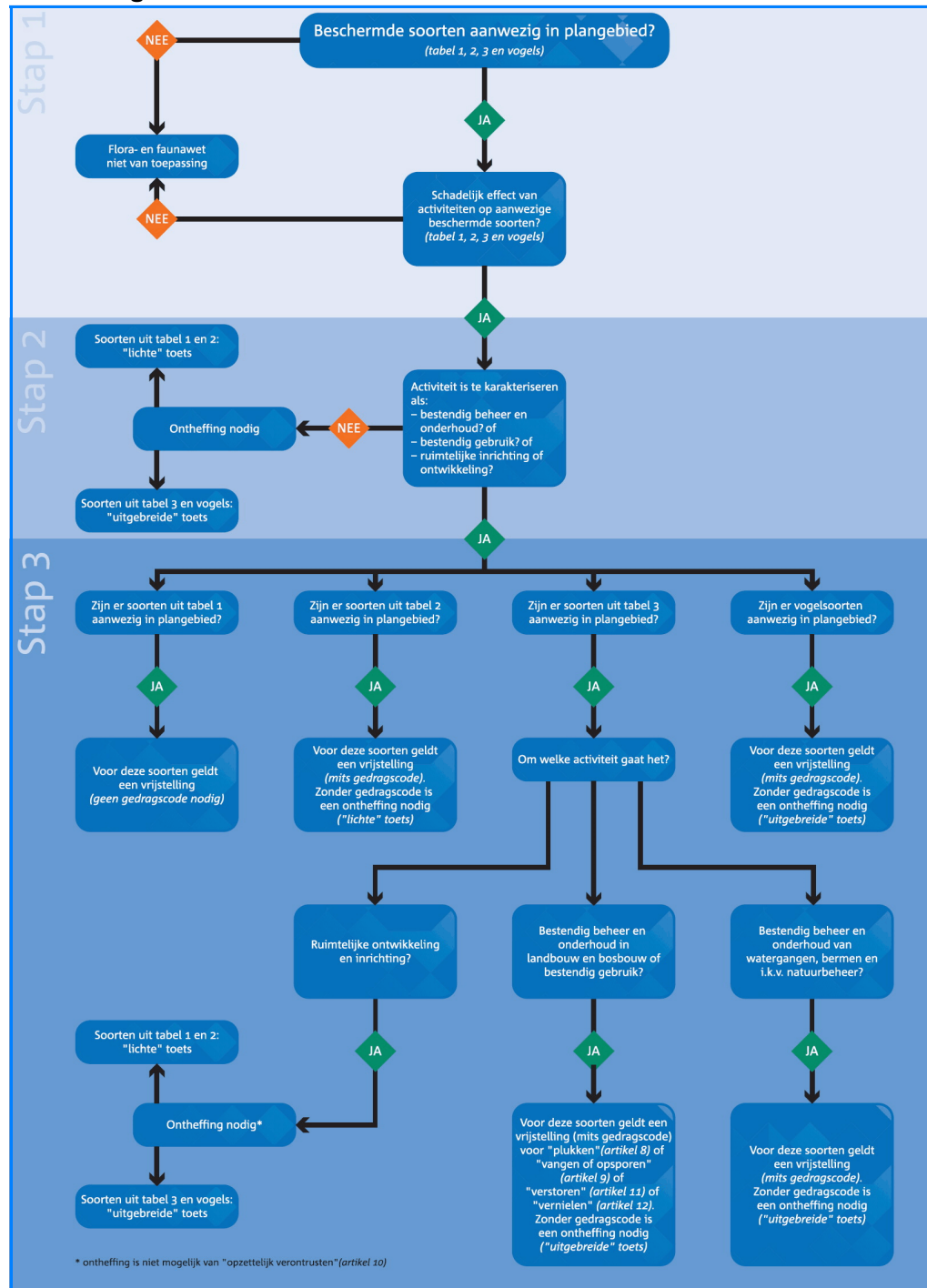
Toelichting tabel 3

- Voor activiteiten die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 3 voor artikel 8 t/m 12 van de FF-wet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van EZ goedgekeurde gedragscode. Deze vrijstelling is enigszins beperkt; voor activiteiten die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik geldt geen vrijstelling voor artikel 10 van de FF-wet. Ook niet op basis van een gedragscode. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring.
- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als ruimtelijke ontwikkeling, geldt voor soorten in tabel 3 geen vrijstelling. Ook niet op basis van een gedragscode. Hiervoor is een ontheffing nodig.
- Voor activiteiten in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik en voor activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling is het niet mogelijk voor artikel 10 voor de soorten in tabel 3 een ontheffing te krijgen.
- Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 3 een ontheffing nodig.
- Een ontheffingaanvraag voor de soorten van tabel 3 wordt getoetst aan drie criteria:
 - 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang;
 - 2) er is geen alternatief;
 - 3) doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort. Deze drie criteria vormen de zgn. uitgebreide toets. De drie criteria staan naast elkaar (aan alle drie moet voldaan zijn).

Toelichting tabel vogels

- Het verstoren van broedgevallen van alle vogelsoorten is onder alle omstandigheden verboden.
- Vogelsoorten die jaar rond gebruik maken van hun nest zijn opgedeeld in verschillende categorieën. De volgende categorieën zijn te onderscheiden:
 - 1) nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats;
 - 2) nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar;
 - 3) nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar;
 - 4) vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen;
 - 5) nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.
- Voor soorten met nesten in categorie 1 tot en met 4 gelden altijd en in het gehele jaar de verbodsbepalingen uit artikel 11. De soorten uit bovenstaande categorie 5 vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaar rond beschermd. Categorie 5-soorten zijn wel jaar rond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Stroomdiagram Flora- en faunawet

(Zie ook het stroomdiagram op de volgende pagina).

